

"אשה יפת מראה את"

1. רש"י לפסוק יא:
"הנה נא ידעתי – **מדרש אגדה**: עד עכשיו לא הכיר בה מתוך צניעות שבשניהם ועכשיו הכיר בה על ידי מעשה.
דבר אחר: מנהג העולם שעל ידי טורח הדרך אדם מתבזה וזאת עמדה ביופיה.
ופשוטו של מקרא: הנה נא הגיע השעה שיש לדאוג על יופיך ידעתי זה ימים רבים כי יפת מראה את ועכשיו אנו באים בין אנשים שחורים ומכוערים אחיהם של כושים ולא הורגלו באשה יפה".
2. תנחומא שם:
"כיוון שהגיעו לפילי [פתחה] של מצרים ועמדו על היאור ראה אברהם בְּבֹאָהּ של שרה באותו נהר כחמה זורחת. אמר לה: 'הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את'. מכאן אתה למד שלא היה יודע אותה קודם לכן כדרך הנשים".
3. פירוש עץ יוסף:
"מכאן אתה למד שלא היה יודע אותה קודם לכן כדרך הנשים – רצה לומר: **כדרך כל בני אדם שמכירין לנשים שלהן מחמת עצמן**".
4. באך מים חיים לפסוק יא:
"ולזה אמר הכתוב ויהי כאשר הקריב לבוא מצרימה, פירוש הקריב עצמו כל כך בדביקות וקדושת הבורא אף לבוא למצרים".
5. מאמרי הראיה עמ' 234:
"הרוחניות מלבד עדניה הגדולים לאין תכלית, כשהיא לעצמה, היא נותנת עז וגדולה גם לחיים החומריים".
6. תנחומא לך לך ה:
"מהו 'על דבר שרי'? באותה שעה ירד מלאך מן השמים ושרביט בידו, בא פרעה לשלוף מנעלה, היה מכהו בידו. בא לגע בבגדיה, היה מכהו, והיה נמלך המלאך בשרה על כל מכה ומכה ואם אומרת שרי שילקה היה מכהו, ואם אומרת שימתין לו קמעה, היה עושה".
7. בראשית רבה מ ה:
"ויראו אתה שרי פרעה ויהללו אתה אל פרעה ו**תקח** האישה בית פרעה – רבי יוחנן אמר: מתעלה והולכת. חד אמר: אנה יהב מאה דינרין ואיעלל עמה
וחד אמר: אנה יהב מאתן ואיעלל עמה... אין לי אלא בעולם הזה, בעולם הבא מנין?
תלמוד לומר 'ולקחום עמים והביאום אל מקומם'".

8. שם שם ו:

"רבי פנחס בשם רבי הושעיא רבה אמר: אמר הקב"ה לאברהם אבינו: צא וכבוש את הדרך לפני בניך! את מוצא כל מה שכתוב באברהם כתוב בבניו...
באברהם כתיב: 'כי כבד הרעב בארץ' בישראל כתיב: 'והרעב כבד בארץ'²...
באברהם כתיב: 'והרגו אתי ואתך יחי'³
ובישראל כתיב: 'כל הבן הילוד היארה תשליכהו וכל הבת תחיון'³...
באברהם כתיב: 'ויהי כבוא אברם מצרימה'⁴
ובישראל כתיב: 'ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה'⁴."

9. תהלים ו:

"נתתה ליראיך נס להתנוסס מפני קשט סלה."

10. בראשית רבה נה א:

"נסיון אחר נסיון וגידולין אחר גידולין בשביל לנסותם בעולם, בשביל לגדלן בעולם כנס זה של ספינה. וכל כך למה? מפני קושט – בשביל שתתקשט מידת הדין בעולם."

11. רש"י למסכת אבות ה ג:

"מצינו באגדה שלכך נתנסה אברהם אבינו בעשר נסיונות כנגד י' מאמרות."

12. רש"י לבראשית א כו:

"נעשה אדם – אף על פי שלא סייעוהו [המלאכים] ביצירתו [של האדם] ויש מקום למינים לרדות לא נמנע הכתוב מללמד דרך ארץ ומידת ענווה שיהא הגדול נמלך ונוטל רשות מן הקטן. ואם כתב 'אעשה אדם' לא למדנו שיהא מדבר עם בית דינו אלא עם עצמו ותשובת המינים כתב בצידו: 'ויברא אלהים את האדם', ולא כתב 'ויבראו'."

1. בראשית רבה מד ט:

"ד' אלהים מה תתן לי – אמר לפניו [אברהם לקב"ה]:

רבונו של עולם! אם עתיד אני להעמיד בנים ולהכעיסך מוטב לי 'ואנכי הולך ערירי'."

2. רש"י הירש לבראשית טו ב:

"אברהם היה הראשון שקראו לד' אדוני שם אדנות מזכר תמיד בפי עבד ד' ונביא.

אדם העובד את ד' והוא כלי שרת בידי ד' הרי הוא קורא לד' אדוני."

3. בראשית רבה מה א:

"כיון שראה פרעה מעשים שנעשו לשרה בביתו נטל בתו ונתנה לו [לאברהם].

אמר: מוטב תהא בתי שפחה בבית זה ולא גבירה בבית אחר."

4. רבי אליהו מזרחי לפרק טז (ממפרשי רש"י):

¹ ישעיהו יד ב.

² בראשית מג א.

³ שמות א כב.

⁴ שם שם א.

⁵ ברכות ז ע"ב: "אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי – מיום שברא הקב"ה את העולם לא היה אדם שקראו להקב"ה אדוני, עד שבא אברהם וקראו אדוני שנאמר 'ויאמר אדני אלהים במה אדע כי אירשנה'."

"דאם לאַ כן מצרית למה כתיב? אלא ליחסה, כדי להודיע כבודו של אברהם בעיני המלכים".

5. מהר"ל, גור אריה שם:

"ולה שפחה מצרית – פירוש וכי לא היה לה רק שפחה זאת מצרית, והלא כמה שפחות היו לאברהם ולשרה, והוי למכתב 'ותתן לו שפחה הגר המצרית', כדכתיב אצל יעקב 'ותקח את זלפה שפחה' (בראשית ל, ט), אלא פירושו דהיה 'לה' שפחה, אבל לאחרים לא היתה שפחה".

6. בראשית רבה שם:

"ושמה הגר – הא אגריך".